

Dr. Uroš Tkalec,
fizik

Rodil sem se 11. 2. 1982 v Mariboru. Odraščal sem na Kapeli in v Radencih. V osnovni šoli sem

postal pionir, odličnjak in večkratni predsednik razreda, čeprav me razne funkcije niso nikoli posebej zanimale. Rad sem imel matematiko, šah, košarko, risanje in računalnik, ki mi je omogočal igranje, pa tudi raznovrstno ustvarjanje. Ker me je vsesplošna radovednost zvesto spremljala skozi otroška leta, je bila odločitev za vpis na gimnazijo dokaj enostavna. Izbral sem Gimnazijo Murska Sobota, ki jo je v času 50. obletnice delovanja obiskoval moj oče Jože, doma iz Črenšovcev, zato mi prekmursko narečje in okolje ni bilo tuje.

Gimnazijec sem bil med letoma 1996 in 2000. Obiskoval sem F razred, ki ni bil posebej naravoslovno ali jezikovno usmerjen, zato tudi nisem čutil potrebe po dokazovanju na tekmovanjih ali pred sošolci, čeprav sem bil vseskozi dokaj zgleden dijak in Zoisov štipendist. Gimnazijska leta sem v glavnem doživel kot obdobje sproščene, romantične brezskrbnosti, ki mi je omogočalo veliko svobode in časa za obšolske dejavnosti. Prva dva letnika smo obiskovali pouk v popoldanskem času, zato sem dopoldneve rad preživel v stari stavbi Pokrajinske in študijske knjižnice, kjer sem veliko bral in od koder sem se redno sprehajal skozi soboški Mestni park. Mogočna drevesa in bližina vode so mi zagotavljali mir in sproščenost ter dovolj časa za razmišljanje, česar mi danes dostikrat primanjkuje. Šolske obveznosti mi niso predstavljale velikega napora in sem jih običajno opravljal sproti. Večina snovi pri naravoslovnih predmetih me je zanimala, zgodaj sem vzljubil slovenski in angleški jezik, nekoliko več odpora sem čutil do zgodovine in nemščine. S profesorji sem se zelo dobro razumel in tudi cenil njihove kvalitete, tako na strokovnem področju kot tudi na osebnem nivoju. Razrednik Drago Balajc je znal še posebej popestriti šolske ure z raznimi nasveti in življenjskimi modrostmi, ki jim zdaj gre verjeti precej bolj kot takrat.

Družba sošolcev in sošolk je bila raznolika in vsa leta sem užival močno povezanost med razredi ter s starejšimi oziroma mlajšimi letniki, saj smo se praktično vsi poznali vsaj po imenih in preko številnih skupnih aktivnosti. Zaradi pogostih menjav profesorjev matematike in večinski nenaklonjenosti temu predmetu v razredu, sem veliko dodatne snovi preštudiral sam, kar mi je kasneje koristilo pri študiju fizike. O izbiri poklica nisem kaj dosti razmišljal, ampak sem v

glavnem sledil zanimanju za naravoslovje, ki sta ga uspešno spodbujala profesor fizike Edo Dečko in Renato Lukač, ki je takrat vodil številne zanimive krožke in pripravljaj doktorat na Dunaju, danes pa poučuje fiziko in informatiko na soboški gimnaziji. Ker vpis na študij fizike ni bil pogojen s številom točk na maturi, sem se zrelostnega izpita lotil precej ležerno in s kolegoma celo stavil, da ne bom dosegel več kot 20 točk. To stavo sem sicer izgubil, a rezultat ni bil bleščeč, saj sem z odliko opravil le pri geografiji in angleščini. Proti koncu dodiplomskega študija na Univerzi v Mariboru in kasneje v življenju sem si postopoma zastavljal bolj ambiciozne cilje in med drugim osvojil življenjsko sopotnico, ki je že na maturi dosegla vse možne točke.

Raziskovalni duh me je vodil na Institut Jožef Stefan, kjer sem se oblikoval kot mladi raziskovalec in podoktorski sodelavec, bolj samostojno pot pa nadaljujem kot raziskovalec na Univerzi v Ljubljani in docent na Univerzi v Mariboru. Ustvarjam na področju fizike mehke snovi oziroma tekočih kristalov, ki je kljub stoletni tradiciji in uveljavljenim aplikacijam zelo interdisciplinarno in se povezuje s fiziko materialov, optiko, biofiziko, topologijo in mikrofluidiko. Z eksperimentiranjem v laboratoriju in odkrivanjem novih spoznanj ohranjam otroško radovednost, pri poučevanju in prenosu znanja pa vzdržujem stik z mladimi, zato mi akademska kariera nudi obilo izzivov in zadovoljstva. Nabiranje izkušenj na številnih gostovanjih v tujini me je prepričalo, da imamo v domačem okolju veliko talentov in vrhunskega znanja, da znamo sodelovati z najboljšimi in se na številnih področjih tudi dobro kosamo z njimi. To potrjujejo objave v *Science* in drugih uglednih revijah, ki so mi tlakovale pot do mednarodne prepoznavnosti in predstavitev svojega dela na številnih uglednih univerzah po svetu, nenazadnje tudi v angleškem Cambridgeu in na ameriškem Harvardu, o čemer si kot gimnazijec nisem upal niti sanjati.

Z distance dvajsetih let lahko ugotavljam, da je danes svet veliko bolj povezan, dostopen, hiter in vabljev kot v času mojega gimnazijskega zorenja, ko smo se znali znajti brez mobilnih ali Facebooka in so nam informacije z interneta omejevali telefonski impulzi. Na to »soboško obdobje« me vsekakor vežejo lepi spomini, zato se rad vračam v domače okolje tudi s svojo družino in si obenem želim več pristnega druženja z nekdanjimi sošolci in znanci. Čeprav se pogosteje srečujemo virtualno in nas je boj za vsakdanji kruh skozi leta razkropil po domovini in svetu, me veseli, da nas večina dosega zadane življenjske cilje tudi zaradi navad in usmeritev, ki nam jih je dala Gimnazija Murska Sobota. Zato verjamem, da bodo sadovi tradicije in kvalitetnega dela zdajšnjih in prihodnjih generacij njenih učiteljev in učencev odmevali tudi v naslednjem stoletju.

V Ljubljani, januarja 2019

dr. Uroš Tkalec